Starozákonné a novozákonné proroctvá o poslednej celosvetovej ríši

z kníh Daniel a Zjavenie Jána

A celá zem bola jedného jazyka a jednakých slov.

1. Mojžišova 11:1

Od stvorenia až po stavanie veže v Bábeli hovorilo celé ľudstvo jedným jazykom. Po zmätení jazykov a rozptýlení ľudstva po tvári Zeme sa dejiny ľudstva odohrávajú už ako dejiny národov. Vznikali kráľovstvá a ríše. V doterajšej histórii existovali štyri kráľovstvá považované za celosvetové ríše svojej doby. Z prorockých videní zaznamenaných v Písme sa dozvedáme, že na našej zemi dôjde v budúcnosti k vytvoreniu ešte jednej celosvetovej zemskej ríše.

Podľa proroctiev Písma dôjde v dobe celosvetovej vlády tejto ríše k viacerým významným udalostiam. Predovšetkým dôjde k dlho očakávanému druhému príchodu Pána Ježiša Krista. Podľa zasľúbení si Pán k sebe zoberie svoju Cirkev a nastolí svoje kráľovstvo.

Článok je venovaný proroctvám a videniam o tejto budúcej celosvetovej ríši. Chceme sa z Písma o nej čo najviac dozvedieť, lebo táto ríša bude tvoriť pozadie prvého vzkriesenia mŕtvych a druhého príchodu Pána. Udalosti, ktoré sa v tejto ríši a v dobe jej vlády budú odohrávať, budú príchod Pána predznamenávať.

Úvod

Izrael si Boh Jahve vyvolil, aby boli jeho kráľovským kňazstvom a aby známosť o ňom zaniesli národom celého sveta. Izrael zlyhal, ale Hospodin si napriek tomu používal svojich prorokov, Božích mužov z Izraela, prostredníctvom ktorých svoje rozhodnutia a pripravované udalosti oznamoval Izraelu, ale i okolitým národom. Takými boli napríklad Izaiáš (Izaiáš 37:32-37), Jonáš (1:2, 3:2), Náhum (1:1, 2:7-8, 10, 3:7) a Sofoniáš (2:13), ktorí okrem Božieho slova určeného Izraelu prorokovali napríklad i o Asýrii a jej hlavnom meste Ninive. Iní izraelskí proroci prorokovali aj o ostatných národoch, ktoré obklopovali Izrael.

Aj medzi pohanskými národmi boli „proroci“, avšak nie Boží, ale falošní. Neprinášali zjavenie od Hospodina, neprorokovali pravdu. Sú nazývaní veštci. Vo výnimočných situáciách si však

Hospodin použil aj veštcov, aby poslúžili jeho zvrchovanej vôli. To z nich však nerobí Božích mužov či ženy, nerobí to z nich Hospodinových prorokov či služobníkov. Typickým predstaviteľom je Balám z Petoru (mesto ležiace na rieke Eufrat, 4. Mojžišova 22:5).

Baláma najal za mzdu moábsky kráľ Balák, aby zlorečil Izraelu. Z Božieho zvrchovaného rozhodnutia však Balám Izraelu dobrorečil. Hospodin obrátil Balámovu kliatbu na požehnanie (5. Mojžišova 23:5, Jozua 24:10). To neznamená, že Balám bol Božím mužom, Hospodinovým prorokom. Naopak, neskôr zosnoval osídlo proti Božiemu ľudu, aby zviedol izraelských mužov do smilstva a modlárstva.

Už v starozákonných písmach je Balám identifikovaný ako veštec (Jozua 13:22). Izraelskí muži na Balámovi vykonali Božiu pomstu, zabili ho mečom (Jozua 13:22). V novozákonných písmach je Balám označený ako bezbožný muž (2. Petrov 2:15, Júda 1:11), ako falošný prorok či falošný učiteľ (Zjavenie 2:14). Balám vedel, čo od neho Hospodin žiada, ale Boha neposlúchal (4. Mojžišova kapitoly 22 až 25 a 31). Radil Moábčanom, ako zviesť Izrael do smilstva a modloslužby (4. Mojžišova 31:16, 25:1-3; Zjavenie 2:14). To sa im aj podarilo a tým sa roznietil Hospodinov hnev na Izrael (4. Mojžišova 25:3, 31:15-17). Potrestaný bol Izrael (4. Mojžišova 25:4-5), Moábčania (25:17-18; 31:15-17) aj Balám (31:8).

V článku sa zo starozákonných proroctiev venujeme videniam Božieho proroka Daniela o štyroch svetových ríšach (Daniel 2. a 7. kapitola). Z novozákonných je to videnie apoštola Jána (Zjavenie kapitola 13). Tieto videnia a porozumenie ich výkladu sú podkladom pre pochopenie udalostí prvého vzkriesenia mŕtvych a vychvátenia živých patriacich Pánovi – ich datovaniu v súvislosti s druhým príchodom Pána Ježiša Krista. Pred tým, ako prejdeme k vlastným videniam, urobíme krátku všeobecnú poznámku o starozákonných proroctvách.

Proroctvá starozákonných prorokov Izraela

a Božie konanie s Izraelom

Izraelský národ bol, je a vždy bude výnimočným národom medzi všetkými národmi sveta. Boh si ho vyvolil na napĺňanie svojich zámerov s týmto svetom. Izrael v dejinách ľudstva a formovania Božieho ľudu zo Židov i pohanov zohráva dôležitú úlohu. Oni dostali synovstvo, zmluvy, zasľúbenia, zákon, svätoslužbu. Ich sú otcovia. Z nich má pôvod Kristus podľa tela (Rímskym 9:4-5, rozumej v kontexte Rímskym 11. kapitola).

Tak to bolo, je a bude aj v budúcnosti. Preto je dôležité porozumieť starozákonným proroctvám a tomu, čo sa z Izraelom dialo, a cez okuliare Písma sa dívať, čo sa s ním deje aj dnes, a očakávať nástup predpovedaných udalostí.

Izrael, ako žiaden iný národ, dostal výnimočné postavenie, výsady, požehnania a ochranu. Je to však národ, ako čítame v Písme, tvrdej šije – je Bohu neverný, neposlušný a vzdorovitý. Za to ho v celej jeho histórii stíhajú tresty a katastrofy s cieľom priviesť ho k poslušnosti Bohu.

Boh ľudu Izraela v každej dobe (s výnimkou približne 400 rokov „prorockého ticha“ pred príchodom Krista) ich dejín vzbudzoval prorokov, prostredníctvom ktorých ich napomínal, vyučoval, upravoval, varoval, karhal a súdil. K ich náprave používal aj okolité národy, ktoré ich utláčali a trápili. Keď k tomu dochádzalo, Izrael volal k svojmu Bohu o záchranu. Boh ich vypočul a vzbudil im vodcov, prostredníctvom ktorých národ priviedol k slobode a pokoju. To im však trvalo len dovtedy, kým sa opäť a opäť neodvrátili od svojho Boha a nevydali sa vlastnou cestou, cestou odpadnutia a modloslužby. Izrael stále túžil po vyslobodení, po dni spasenia, po dni záchrany.

V dobe stavania babylonskej veže boli ľudia Bohu neposlušní, a preto ich Boh rozptýlil po celej tvári zeme. Tak sa to stalo aj izraelskému ľudu, keď sa už usídlili v zasľúbenej krajine. O rozptýlení medzi národy sveta im oznamoval už Mojžiš:

„Ja som Hospodin, váš Boh, ktorý som vás vyviedol z Egyptskej zeme, aby ste im neboli sluhami, a polámal som ihlice vášho jarma a dal som vám, aby ste chodili priami. Ale ak by ste ma neposlúchali a nečinili by ste všetkých týchto prikázaní a keby ste zavrhli moje ustanovenia, a vaša duša keby si zošklivila moje súdy, takže by ste nečinili všetkých mojich prikázaní a zrušili by ste tak moju zmluvu, vtedy vám i ja učiním toto: uvediem na vás strach, suchoty a horúčku, čo skazí oči a zmalátni dušu, a budete nadarmo siať svoje semeno, lebo ho zjedia vaši nepriatelia. A obrátim svoju tvár proti vám, a budete porazení pred svojimi nepriateľmi, a budú panovať nad vami tí, ktorí vás nenávidia. Budete utekať, hoci vás nebude nikto honiť. A keby ste ma neposlúchali ešte ani vtedy, keď by prišlo až po to, vtedy vás budem ešte sedemkrát prísnejšie trestať pre vaše hriechy a skrúšim pýchu vašej sily a dám, aby vaše nebesia boli nad vami ako železo a vaša zem ako meď. Vaša sila vynaložená bude nadarmo, a vaša zem nevydá svojej úrody, ani strom zeme nedá svojho ovocia. A keby ste ešte i vtedy išli proti mne čelom a nechceli by ste ma poslúchať, ešte pridám na vás sedemkrát toľko úderov, podľa vašich hriechov. Pošlem na vás poľnú zver, ktorá vás osirotí a vyhubí váš dobytok a umenší vás, a spustnú vaše cesty. A keby ste mi ani tým neboli nakarhaní a išli by ste proti mne čelom, nuž pôjdem i ja proti vám čelom a budem i ja vás biť sedemkrát tak mocne pre vaše hriechy. A dovediem na vás meč, ktorý zvrchovane pomstí zrušenie zmluvy; zhrniete sa do svojich miest,

a pošlem ta medzi vás mor, a budete vydaní do ruky nepriateľa. Keď vám polámem palicu chleba, desať žien bude piecť váš chlieb v jednej peci, a vrátia váš chlieb na váhu, a budete jesť, ale sa nenasýtite. A keby ste ma ešte ani vtedy neposlúchali a išli by ste proti mne čelom, vtedy pôjdem i ja proti vám čelom v prudkom hneve a budem i ja vás trestať sedemnásobne pre vaše hriechy. Budete jesť telo svojich synov i telo svojich dcér budete jesť. A zahladím vaše výšiny a povytínam vaše slnečné obrazy a dám pohádzať vaše okyptené telá na kypty vašich ukydaných bohov, a moja duša si vás bude oškliviť. Obrátim vaše mestá na rumy a spustoším vaše svätyne ani nezavoniam vašej upokojujúcej vône. A ja spustoším zem, takže sa zdesia nad ňou vaši nepriatelia, ktorí budú bývať v nej. A vás rozptýlim medzi národy a vytasím meč a pošlem ho za vami, vaša zem bude púšťou, a vaše mestá budú zrúcaninami“ (3. Mojžišova 26:13-33); a:

„Ak nebudeš ostríhať a činiť všetky slová tohoto zákona, ktoré sú napísané v tejto knihe, aby si sa bál toho preslávneho mena hrozného, Hospodina, svojho Boha, vtedy ťa bude biť Hospodin podivnými ranami i tvoje semeno, veľkými ranami stálymi a zlými nemocami trvanlivými. A obráti na teba všetky neduhy Egypta, ktorých sa bojíš a budú sa ťa držať. I všelijakú chorobu i všelijakú ranu, ktorá nie je napísaná v knihe tohoto zákona, uvedie Hospodin na teba, a to bude tak, dokiaľ nebudeš zahladený. A zostane vás málo namiesto toho, že vás bolo ako nebeských hviezd čo do množstva, pretože si nepočúval na hlas Hospodina, svojho Boha. A stane sa, že ako sa radoval Hospodin nad vami, keď vám činil dobré a rozmnožoval vás, tak sa bude radovať Hospodin nad vami, keď vás bude hubiť a plieniť, a budete zahnaní zo zeme, do ktorej ideš, aby si ju zaujal do dedičstva. Hospodin ťa rozptýli medzi všetky národy od jedného konca zeme až po druhý koniec zeme, a tam budeš slúžiť iným bohom, ktorých si neznal ani ty ani tvoji otcovia, drevu a kameňu. A medzi tými národmi nebudeš mať oddychu, ani tvoja noha nebude mať miesta, kde by si odpočinula. A tam ti dá Hospodin ľakavé srdce, umdlenosť očí a trúchlivé hynutie duše. A tvoj život ti bude visieť na nitke pred tebou, a budeš sa strachovať vodne i v noci. A nikde nebudeš istý svojho života. Ráno povieš: Keby len už bol večer! A večer povieš: Keby len už bolo ráno! pre strach svojho srdca, ktorým sa budeš strachovať, a pre to, čo budú vidieť tvoje oči, na čo sa budeš musieť dívať. A Hospodin ťa zavedie späť do Egypta na lodiach, cestou, o ktorej som ti povedal: Neuvidíš jej viacej, a tam sa budete predávať tvojim nepriateľom za sluhov a za dievky, a nebude toho, kto by kúpil“ (5. Mojžišova 28:58-68).

A tak sa im to aj stalo. Za ich neveru, neposlušnosť ich Boh rozptýlil po celej zemi medzi národy sveta. Začalo sa to očividným a veľkým asýrskym a babylonským vyhnanstvom. K rozptýleniu izraelského ľudu dochádzalo aj v ďalších obdobiach jeho histórie. Izraelský ľud aj v dnešnej dobe, hoci už má vlastný štát, ešte žije v rozptýlení uprostred pohanských národov po celej tvári zeme.

Boh je však verný svojmu slovu. Napriek ich neposlušnosti svoj vyvolený národ neopustil a ani neopustí. Slovo, ktoré Boh povedal skrze svojich prorokov, aj naplní. Jeremiášovi oznámil: „… bdiem nad svojím slovom, aby som ho vykonal“ (Jeremiáš 1:12; 44:27, pozri aj Žalm 89:35). Prostredníctvom svojich prorokov im oznamoval, že raz príde doba konečnej spásy Izraela – pošle im záchranu v osobe muža, svojho služobníka, vyvoleného Mesiáša a Kráľa. Príde čas, keď zhromaždí a navráti svoj ľud z rozptýlenia medzi národmi a všetky zasľúbenia, ktoré im v dobe Mojžiša a ďalších prorokov predložil, aj naplní.

Aby sme však správne porozumeli vzťahu medzi Božou vernosťou izraelskému národu a stavom nevery a odpadnutia tohto národa (Rímskym 10:21), musíme zohľadniť kľúčovú Božiu výpoveď v tejto otázke: „A Izaiáš volá nad Izraelom: Keby bol počet synov Izraelových ako piesok mora, len zostatok bude spasený“ (Rímskym 9:27, pozri aj Izaiáš 10:22-23). Vždy, keď Boh koná s celým izraelským národom milostivo napriek ich zatvrdenosti a nevere, činí tak kvôli ostatku a s ohľadom na ostatok, ale najmä s ohľadom na ostatok na konci vekov (Ezechiel 36:23-28 v kontexte celej kapitoly). Platí aj to, že keď Boh koná s celým Izraelom milostivo, nie je to kvôli nim, ale kvôli jeho menu (Ezechiel 36:22 v kontexte celej kapitoly, pozri aj Danielovu modlitbu v Daniel 9. kapitole, ale najmä verše 18-19). Nie je to kvôli ich spravodlivosti (pretože tá im chýba), ale kvôli zasľúbeniam daným otcom patriarchom (pozri 5. Mojžišova 9:3-6).

Aby sme hlbšie porozumeli Božiemu konaniu s izraelským národom, musíme zohľadniť, že Izrael ako národ sa ocitol pod dvoma Božími zmluvami naraz: pod abrahámovskou zmluvou milosti a zasľúbení a pod mojžišovskou zmluvou skutkov zákona. Vždy, keď Boh nakladá s izraelským národom spravodlivo podľa ich skutkového stavu, koná s nimi podľa zmluvy zákona. Vtedy dostávajú mzdu podľa zákona, ktorou je Boží hnev, časné súdy (tresty), záhuba a večné zatratenie (jedným príkladom sú tí pobití na púšti). Vždy, keď Boh nakladá s izraelským národom milostivo, koná s nimi podľa zmluvy zasľúbení. Prejavom toho je Božie zľutovanie, odpustenie hriechov, obnova, náprava a požehnanie.

Keď Boh s nimi nakladá podľa Mojžišovho zákona, nekoná s nimi ako s deťmi Abrahámovými, ale ako s deťmi diabla (Ján 8:44 v kontexte veršov 37-45), ako so synagógou satanovou (Zjavenie 3:9), pretože zákon nie je pre spravodlivého, ale pre bezbožného (1. Timotejovi 1:9). Keď Boh s nimi nakladá podľa abrahámovskej zmluvy, koná s nimi ako s deťmi Abrahámovými.

Sú však dva druhy detí Abrahámových: 1) potomkovia Abraháma podľa tela (biologickí potomkovia) a 2) potomkovia Abraháma podľa viery, čiže tí z izraelského národa, ktorí sú spravodliví z viery (majú vieru – pred Golgotou abrahámovskú vieru, po Golgote/Letniciach vieru v Ježiša Krista).

Telesným potomkom Abraháma sú určené zemské požehnania abrahámovskej zmluvy. Tým z Izraela (zo Židov), ktorí majú vieru, sú určené duchovné (nebeské) požehnania abrahámovskej zmluvy (po Golgote/Letniciach Novej zmluvy), ktoré sa týkajú spasenia a nebeskej vlasti (Božieho kráľovstva).

Tých, ktorí sú deťmi Abraháma podľa tela, nazýva Písmo „milovaní pre otcov“ (Rímskym 11:28) vtedy, keď má Boh v pláne konať s nimi milostivo, čo v konečnom dôsledku je vždy len a len s ohľadom na zostatok Izraela (pravý Izrael) a najmä ten na konci vekov.

V izraelskom národe si Boh ponechal ostatok (zostatok) v každom čase, v každej generácii (Rímskym 9:29, pozri aj 11:5). To boli tí, ktorí mali abrahámovskú vieru, boli verní a Bohu poslušní (Rímskym 9:29). Po Letniciach to boli a sú všetci tí zo Židov, ktorí vierou prijali Pána Ježiša Krista (uverili v evanjelium).

To, že Boh nezavrhol svoj ľud (Rímskym 11:1-2), znamená, že ostatok bude spasený. Znamená, že spasený bude ľud, ktorý Boh vopred poznal (Rímskym 11:2). To sú všetci tí, ktorí sú podľa vyvolenia milosti (Rímskym 11:5). Týka sa to uverivších zo Židov v každom čase (v každej generácii). Týka sa to však aj všetkých uverivších z pohanov. Veľmi špecifickým (zvláštnym a dôležitým) spôsobom sa to týka zostatku Izraela posledných čias pri skonaní vekov (Rímskym 11. kapitola).

Kľúčovým v dejinách spásy izraelského národa a dokonca aj v dejinách spásy národov je zostatok Izraela na sklonku vekov, v posledných časoch. Už celé storočia je izraelský národ ako etnikum, ako celok (čo do jednotlivcov všetci tí, ktorí nie sú z viery) zatvrdený. Božie slovo odkrýva najvyššiu, zvrchovanú príčinu tejto zatvrdenosti – zatvrdil ich sám Boh: „Tak čo teda? To, čo snažne hľadá Izrael, toho nedosiahol, ale vyvolenie dosiahlo, a ostatní sú zatvrdení. Zrovna ako je napísané: Boh im dal ducha hlbokého spánku; oči, aby nevideli, a uši aby nepočuli, až do dnešného dňa“ (Rímskym 11:7-8; Izaiáš 29:10; pozri aj 5. Mojžišova 29:4 v

kontexte veršov 1-4); a „… Dobre hovoril Svätý Duch skrze proroka Izaiáša našim otcom, keď povedal: Idi k tomuto ľudu a povedz: Počuť, áno počujete, ale neporozumejte a hľadieť, i hľadieť budete, ale nevidzte! Lebo stučnelo srdce tohoto ľudu, a ušami ťažko počuli a svoje oči zažmúrili, aby snáď nejako očami nevideli, ušami nepočuli, srdcom neporozumeli a neobrátili sa, a uzdravil by som ich“ (Skutky 28:25-27).

Zvrchovaný Boží dôvod, prečo zatvrdil Izraela, je, aby spása prešla k pohanom: „Nech vám je teda známe, že je pohanom poslané toto spasenie Božie, a oni aj budú počúvať“ (Skutky 28:28). Podrobne túto skutočnosť vysvetľuje jedenásta kapitola Listu Rímskym na obraze olivy („svätý koreň“) a vetiev. Vylomené prirodzené vetvy sú telesné potomstvo Abraháma, Židia, ktorí neveria. Do dobrej olivy vštepené plané (divé) vetvy sú uverivší z pohanov. Svätý koreň olivy je Abrahám reprezentujúci Božiu zmluvu zasľúbení, ktorú Boh učinil s Abrahámom a jeho semenom po ňom. Tým semenom je Kristus (Galatským 3:16). Všetky vetvy olivy (tie nevylomené aj tie vštepené) sú preto nielen deťmi Abrahámovými podľa viery, ale sú aj deťmi Božími, pretože sú v Kristovi (Galatským 3:29).

Vylomené prirodzené vetvy sú všetci tí, ktorí sú podľa tela potomkami Abraháma, Izáka a Jakoba, avšak nie sú deťmi Abrahámovými podľa viery (nie sú z viery, čo dokazuje, že nie sú podľa vyvolenia milosti). Vylomené vetvy sú všetci tí Židia, ktorí sú duchovne slepí, ktorí sú zatvrdení (vylomené sú pre svoju neveru – Rímskym 11:20), pretože ich Boh zatvrdil.

Avšak Božie slovo nás nenecháva na pochybách: „Lebo nechcem, bratia, aby ste nevedeli toho tajomstva, aby ste neboli sami u seba múdrymi, že zatvrdenie z čiastky stihlo Izraela dotiaľ, dokiaľ nevojde plnosť pohanov“ (Rímskym 11:25). To, že zatvrdenie stihlo Izraela „z čiastky“ (čiastočne), znamená, že zatvrdenie sa netýka zostatku Izraela. To, že zatvrdenie stihlo Izraela

„dotiaľ, dokiaľ“ (dočasne), znamená, že príde čas, keď zatvrdenie Izraela pominie. Na konci vekov príde čas, keď sa zavŕši spása pohanov, dokoná sa vštepovanie divých vetví do svätej olivy. Bude to čas, keď sa naplní, že do života (do večného života, do Božieho kráľovstva) už vošla plnosť pohanov. Tento čas bude zároveň časom, keď skončí doba zatvrdenia izraelského národa. Vtedy sa stane, že Izrael (ako národ, „hromadne“, v skutočnosti veľké množstvo jednotlivcov „zostatku na konci časov“) rozpozná a vierou prijme svojho Spasiteľa, toho, ktorého ako národ pri jeho prvom príchode „prebodli“. Týmto sa zavŕši spása izraelského národa, „a tak bude celý Izrael spasený“ (Rímskym 11:26). Zároveň sa týmto zavŕši spása celého „pravého Izraela“, spasenie celého Božieho ľudu, uverivších zo Židov i pohanov.

Konečný návrat rozptýlených Židov späť na územie zasľúbenej krajiny a úplná duchovná obnova Izraela sa udeje podľa proroctiev a zavŕši sa v budúcnosti v súvislosti s druhým príchodom Krista. To je dôvod, prečo sa Danielovmu videniu z knihy Daniel a videniu Jána z knihy Zjavenie o prichádzajúcej celosvetovej zemskej ríši v tomto článku venujeme.

Na koho sa vzťahujú starozákonné proroctvá o Izraeli

Výklad starozákonných proroctiev o návrate do zasľúbenej krajiny a o udalostiach posledných čias je náročný. Náročné je porozumieť, na koho sa (a v akom zmysle) vzťahujú starozákonné proroctvá prorokované izraelskému národu (domu Izraelovmu či domu Jakobovmu aj domu Júdovmu). Sme presvedčení, že niektoré z nich obsahujú niekoľko rovín, ktoré sa rôznym spôsobom týkajú Božieho ľudu v rôznom zmysle slova [pozri zdroj 1) stranu 25]:

Prvá rovina sa týka Božieho usporiadania zemských záležitostí (života) telesných (biologických) potomkov Abraháma, Izáka a Jakoba, čiže Izraela ako celého národa, etnika.

Druhá rovina sa týka duchovných záležitostí Izraela, čiže spásy Bohom vyvoleného a zachovaného ostatku Izraela v celej jeho histórii (v každom čase), najmä však zostatku v dobe druhého príchodu Krista. Táto rovina sa týka len Abrahámových detí podľa viery, ktoré sú zároveň fyzickými potomkami Izraela, čo je ale v každom pokolení vždy iba časť z národa Izrael.

Tretia rovina sa týka všetkých Abrahámových detí podľa viery, tých z Izraela i tých z pohanských národov. O prítomnosti tejto roviny v starozákonných proroctvách usudzujeme na základe toho, že proroctvá o úplnej obnove Izraela sú prepojené s naplnením zasľúbení spojených s Novou zmluvou, ktorými sú: obriezka srdca, dar nového ducha, dar Božieho Ducha, čo vedie k vnútornej poslušnosti a vernosti Bohu. A tiež podľa toho, že sa v nich objavuje prvok alebo opis udalostí, o ktorých už s istotou vieme, že patria do novozmluvnej doby.

V starozákonných písmach (v prorokoch) sa zasľúbenia o novej zmluve javia, ako keby sa týkali len Izraela (Jakoba). Novozákonné písma (List Židom kapitoly 8 a 10) však zasľúbenia o novej zmluve a zasľúbenia novej zmluvy (obriezka srdca, dar nového ducha, dar Ducha, zapísanie zákona na srdce a myseľ) vzťahujú na uverivších zo Židov i pohanov napriek tomu, že sú tieto proroctvá vyrieknuté špecificky „domu Izraelovmu a domu Júdovmu“ (Židom 8:8, pozri aj 10:16). Toto nás vedie k výkladovému princípu, že novozákonné písma (učenie Ježiša Krista a jeho apoštolov) vykladajú starozákonné písma a nie naopak.

Boh, ako oznámil Jeremiášovi, svoje slovo aj naplní. Starozákonné proroctvá: a) sa už naplnili v starozákonnej dobe. Príkladom je Jeremiášovo proroctvo o 70-ročnom babylonskom zajatí (Jeremiáš 29:10); b) naplnili sa v novozákonnej dobe pri prvom príchode Krista. Príkladom je Zachariášovo proroctvo o príchode zasľúbeného Mesiáša do Jeruzalema, jazdiac na osľati (Zachariáš 9:9); c) naplnia sa v budúcej dobe pri druhom príchode Krista. Príkladom môžu byť Danielove proroctvá o celosvetovej AntikristovejA) ríši a nebeskom kráľovstve, ktoré nebude nikdy zničené (Daniel kapitoly 2, 7, 9 a 12).

Ukazuje sa teda, že niektoré starozákonné proroctvá môžu mať až tri úrovne svojho naplnenia. Čiastočne sa mohli už naplniť v historickej dobe (v minulosti), čo predstavuje fyzický (zemský) predobraz ich neskoršieho úplného, duchovného naplnenia. Čiastočne sa mohli naplniť pri prvom príchode Krista. Všetko, čo sa z nich ešte nenaplnilo, čaká na svoje definitívne (úplné a završené) naplnenie pri druhom príchode Krista. Starozákonné proroctvá oznamujú príchod Spasiteľa izraelskému národu. Nerozlišujú prvý a druhý príchod, pretože sú prorokované z pozície, že izraelský národ má spasiteľa prijať.

Starozákonné proroctvá o úplnej (najmä duchovnej) obnove Izraela boli zacielené na čas prvého príchodu Krista. Keďže Izrael svojho Spasiteľa pri jeho prvom príchode ako celý národ neprijal, ale naopak, ukrižoval ho („prebodol ho“), tieto starozákonné proroctvá sa im – ako národu – pri prvom Kristovom príchode nenaplnili. Izraelu ako národu sa tieto proroctvá – o spáse, zhromaždení z rozptýlenia medzi národmi a o vnútornej duchovnej obnove k poslušnosti a vernosti Bohu – naplnia až pri Kristovom druhom príchode. Pri prvom Kristovom príchode v Spasiteľa uverili a prijali ho len niektorí jednotlivci z izraelského národa. Takto sa týmito jednotlivcami z Izraela naplnilo proroctvo o príchode Spasiteľa a jeho prijatí ako Mesiáša a Kráľa prichádzajúceho na osľati (Zachariáš 9:9; Marek 11:1-10).[1)]

Danielove proroctvá

Prorok Daniel a jeho proroctvá o svetových ríšach[1a)]

Daniel (význam mena: „Boh je môj sudca“)[2)]

Daniel je považovaný za jedného zo štyroch najväčších prorokov Izraela (Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel). Bol kráľovského či šľachtického pôvodu. V treťom roku kraľovania Jehojakima bol Daniel a jeho traja priatelia v prvej vlne zajatcov odvedený kráľom Nabuchodonozorom do babylonského zajatia. On a jeho priatelia boli vybraní a pripravovaní pre službu kráľovi (Daniel 1:1-6). Vzhľadom na jeho múdrosť sa mu v Babylone dostalo vysokého vládneho postavenia.

Ako píšeme vo viacerých článkoch, v dejinách spásy Božieho ľudu (ľud zo Židov i pohanov), s ktorým bude Boh prebývať v novom Jeruzaleme, zohráva vyvolený zemský národ Izrael významnú a výnimočnú úlohu. Tento národ je zemským predobrazom pravého, skutočného Božieho ľudu. Preto je Boh tomuto ľudu verný a koná s ním podľa zasľúbení abrahámovskej zmluvy, teda podľa milosti.

Presnejšie povedané, koná tak kvôli ostatku Izraela – lebo v každom čase, v každej generácii má Boh v Izraeli zostatok podľa vyvolenia milosti (Rímskym 11:5). Títo sú synmi zasľúbenia – to znamená, že sú vyvolení podľa milosti a nie podľa skutkov zákona. Pre nich Boh milostivo koná s celým Izraelom (ako národom, ako etnikom). Keďže Izrael je zároveň aj pod zákonom (Mojžišovým zákonom ako zmluvou skutkovej poslušnosti, ktorý bol pridaný pre prestúpenia a ako pestún vedúci ku Kristovi), tak súčasťou Božieho konania s týmto národom je aj výchova a časné Božie súdy (tresty) za neveru a neposlušnosť. Dôvodom, prečo Boh konal s izraelským národom milostivo v ére starej zmluvy, je aj to, že zasľúbený Mesiáš mal mať pôvod podľa tela z izraelského národa, presnejšie z pokolenia Júdu. Aj preto Boh zachoval izraelský národ až do príchodu Krista.

Ďalším dôvodom pokračujúceho Božieho milostivého konania s Izraelom ako národom je zasľúbenie, že Mesiáš, Ježiš Kristus z Nazareta, znova príde a príde do Jeruzalema. Preto si môžeme byť istí, že Jeruzalem a štát Izrael budú existovať aj v dobe druhého príchodu Pána Ježiša Krista. Božie konanie s týmto národom mocne zjavuje a metaforicky (obrazne) oznamuje aj prorok Daniel.

Danielove videnia a proroctvá, počínajúce vzťahom na jeho dobu, sú kľúčom k porozumeniu budúcich udalostí. Tak je to aj s porozumením proroctiev o udalostiach súvisiacich s druhým príchodom Pána Ježiša Krista. Na Daniela sa Pán Ježiš odvolal, keď svojim apoštolom hovoril o znameniach, ktoré budú sprevádzať jeho druhý príchod a skonanie sveta (Marek 13:3; Matúš 24:15). V tejto časti sú našou ústrednou témou Danielove videnia o svetových ríšach vo vzťahu k druhému príchodu Krista – a špecificky k vychváteniu Cirkvi.

Ide o videnie, ktoré Daniel dostal v súvislosti s výkladom Nabuchodonozorovho sna (Daniel 2. kapitola), a videnie o štyroch zvieratách (Daniel 7. kapitola). Obe videnia spolu veľmi úzko súvisia. Videnie o štyroch zvieratách zo siedmej kapitoly dopĺňa, rozširuje, upresňuje a konkretizuje videnie z druhej kapitoly. Pritom videnie zo siedmej kapitoly priamo a úzko súvisí s Antikristom a jeho celosvetovou ríšou, s príchodom Pána Ježiša Krista po svoju Cirkev a celkovo s jeho druhým príchodom a jeho kráľovstvom. V článku sú použité texty zo zdroja 1).

A) Danielovo videnie z 2. kapitoly

Ty, kráľu, si videl a hľa, nejaký veľký obraz, a ten veľkolepý obraz, ktorého blesk bol náramný, stál pred tebou a bol na pohľad strašný… (Daniel 2:31-36)

Nabuchodonozorov sen

V druhom roku kraľovania Nabuchodonozora sa babylonskému kráľovi sníval sen, ktorý mu nevedeli oznámiť a vyložiť jeho učenci a veštci. Sen kráľovi oznámil a vyložil Daniel, ktorému sen a jeho výklad zjavil Boh nebies, Boh Izraela (2:28-30). Preto o Nabuchodonozorovom sne o štyroch ríšach môžeme hovoriť aj ako o Danielovom videní o štyroch ríšach.

Nabuchodonozor videl vo svojom sne obraz, ľudskú postavu, ktorej hlava bola zo zlata, ramená a hruď zo striebra, brucho a bedrá z medi, hnáty zo železa a nohy zo železa a hliny (2:31-43).

Jednotlivé časti postavy predstavujú kráľovstvá celosvetového rozsahu či celosvetové ríše. Tieto kráľovstva podľa Danielovho výkladu prichádzali jedno po druhom (verše 37-40). Nasledujúce kráľovstvo ukončilo (pohltilo) to predchádzajúce.

Nabuchodonozor vo svojom videní videl, že sa odtrhol kameň, ktorý nebol v rukách, a uderil obraz do nôh, ktoré boli zo železa a z hliny, a razom boli na prach rozdrvené železo, hlina, meď, striebro i zlato. Kameň, ktorý uderil obraz, sa stal veľkým vrchom a naplnil celú zem (verše 34-35, 45). „A za dní tých kráľov ustanoví Boh nebies kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až na veky…“ (verš 44). Účelom videnia, ktoré kráľ dostal vo sne, a Danielovho výkladu tohto sna bolo Božie oznámenie budúcich udalostí (Daniel 2:29).

Proroctvo opisuje štyri celosvetové ríše (kráľovstvá), ktoré sú predstavené obrazne cez zlato, striebro, meď, železo a hlinu a jednotlivé časti ľudského tela (verše 32-33). Ide o nasledovné ríše:

Hlava zo zlata je Babylonská ríša (verše 37-38).

Ramená a hruď zo striebra je Médsko-Perzská (Perzská) ríša (verš 39).

Brucho a bedrá z medi je Macedónsko-Grécka (Grécka) ríša (verš 39).

Hnáty zo železa a nohy zo železa a hliny je Rímska ríša (verš 40). Hnátmi sa tu rozumejú časti dolných končatín s dlhými kosťami, teda časti ľudského tela od bedrového kĺbu po členok. Nohy sú ostávajúca spodná časť dolných končatín (členok a prsty).

Obraz, ktorý kráľ videl vo svojom sne, bol veľký, na pohľad veľkolepý, nádherný, jagavý, jeho jas náramný (náramnej slávy) a súčasne aj strašný – budil úžas a strach (verš 31). V tomto videní je veľmi výstižne opísaný vonkajší vzhľad týchto svetových ríš. Na vrchole svojej moci a slávy všetky budili obdiv svojím bohatstvom, leskom, mocou a rešpekt celosvetovou nekompromisnou nadvládou.

Všetky štyri boli zemské ríše. Zemské ríše sa historicky správali tak, že nasledujúca ríša odstránila predchádzajúcu vojenskou silou a mocou. Podľa kráľovho sna a jeho výkladu Danielom (verše 37 až 45) kameň udorí do nôh, do štvrtého kráľovstva (do Rímskej ríše), a razom – teda súčasne – železo, hlina, meď, striebro i zlato budú zničené. Všetky tieto zemské celosvetové ríše zaniknú a budú nahradené nebeským kráľovstvom.

Éra zemských svetovlád skončí rozdrvením štvrtej ríše z videnia a nástupom nebeského kráľovstva. Štvrtú ríšu rozdrví „kameň, ktorý nebol v rukách človeka“. Štvrtá ríša, ktorá je kráľovstvo Rímskej ríše, bude akousi zmesou viacerých spojených kráľovstiev (nohy; desať prstov; nohy ako železo a hlina a spojené s hnátmi), aké na zemi ešte nebolo a nie je ani dnes. Rímska ríša vládla svetu na zemi v čase prvého Kristovho príchodu. S prvým Kristovým príchodom prišlo aj nebeské kráľovstvo, avšak ešte nie v moci a sláve, nie vo viditeľnej podobe. Toto kráľovstvo sa na zemi usídlilo v srdciach Božích detí (Matúš 12:28; Lukáš 17:21; Rímskym 14:17). Rímska ríša v čase prvého príchodu Krista je predobrazom celosvetovej ríše, ktorá bude na spôsob Rímskej ríše a bude vládnuť svetu v čase druhého Kristovho príchodu.

Podľa Danielovho výkladu videnia z tejto kapitoly udorí kameň do nôh, udorí do ríše, ktorá bude

existovať až dovtedy, kým nebude nahradená nebeským kráľovstvom. To ale znamená, že štvrté kráľovstvo je v Danielových proroctvách chápané (zjavené) v dvojakom zmysle: jednak ako zemská Rímska ríša (ktorá bola a už nie je) a jednak ako duchovná ríša, ktorá v súčasnosti už existuje neviditeľne, ale ešte nevstúpila na scénu ľudských dejín, ešte nie je zviditeľnená.

To, že kameň udorí do nôh a razom na prah rozdrví železo, hlinu, meď, striebro i zlato a vznikne kráľovstvo, ktoré nebude zničené nikdy (Daniel 2:44), znamená, že vtedy razom zaniknú všetky zemské kráľovstvá (verše 34-35 a 44), nad ktorými má duchovnú vládu satan.

Pripomeňme si, že vládu nad kráľovstvami sveta má satan preto, lebo mu bola daná (Lukáš 4:6). Vládu nad svetom mu odovzdal Adam, keď podľahol jeho pokušeniu a zhrešil. To, že táto vláda bola daná Satanovi, však podlieha zvrchovanej Božej vôli. Boh vo svojej zvrchovanosti túto vládu aj ukončí. Satan má vládu nad kráľovstvami sveta, a komu chce, tomu ju dá, tomu, kto sa mu podriaďuje a kto ho poslúcha (Lukáš 4:6). Napriek tomu, že Satan má vládu nad kráľovstvami sveta, jeho vláde, ako aj vláde ktoréhokoľvek kráľa, je nadradená zvrchovaná Božia vláda: „Najvyšší panuje nad kráľovstvom ľudí, a komu len chce, tomu ho dá“ (Daniel 4:14, pozri aj verše 29, 31-32). Je to Boh, kto dosadzuje kráľov a zosadzuje kráľov (pozri napríklad Daniel 5:18-31). Dokonca ešte aj srdce kráľovo je v ruke Hospodina: „Srdce kráľovo v ruke Hospodinovej ako potôčky vody: kamkoľvek chce, ta ho nakloní“ (Príslovia 21:1). Aj Nabuchodonozora ako celosvetového panovníka, kráľa kráľov, ustanovil za kráľa Boh (Daniel 2:37-38). Aj to, že to bude kráľ Nabuchodonozor, kto zavlečie Júdu do vyhnanstva, bolo Božie rozhodnutie. Preto Hospodin aj ponížil Nabuchodonozora, aby kráľ kráľov spoznal, že je to Boh, kto má najvyššiu vládu. Kráľ Balsazár, panujúci po Nabuchodonozorovi, sa pred Bohom neponížil, a tak Boh ukončil jeho kraľovanie i jeho ríšu (Daniel 5:28, 30-31).

Keď dôjde k nastoleniu celosvetovej Antikristovej ríše v posledných časoch, keď Satan dá vládu nad svetom Antikristovi, bude to tiež z Božieho dopustenia, podľa zvrchovanej Božej vôle. Boh sám však vládu Antikrista aj ukončí a Antikrista potrestá, podobne ako to bolo v prípade kraľovania Balsazára a so zánikom Babylonskej (Chaldejskej) ríše. Satanovej vláde nad svetom vždy kladie hranice Boh. Satanova vláda je obmedzená Bohom čo do svojho trvania, ale aj čo do svojho rozsahu. Zreteľne to môžeme vidieť v knihe Jób. Keď bol Jób podrobený skúške z Božieho dopustenia, Satan mohol Jóbovi uškodiť iba toľko, koľko Boh dovolil. Nemohol prekročiť Bohom stanovené hranice. Podobne to bude na konci vekov. Z Božieho dopustenia bude prenasledovanie svätých Antikristom. Trvanie tohto prenasledovania skráti Boh kvôli vyvoleným, aby mohli obstáť (Matúš 24:22; Marek 13:20).

Rímska ríša vládla na zemi najdlhšie zo všetkých predchádzajúcich troch. Počiatok Ríma ako štátneho útvaru (zoskupenia) siaha do 8. storočia pred Kristom, keď na Apeninskom polostrove na území dnešného mesta Rím vznikol mestský štát. Za počiatok celosvetovej vlády Rímskej ríše sa však považuje až rok 31 pred Kristom. V tomto roku porazil rímsky cisár Augustus (Julius Octavianus Augustus) ptolemaiovský grécky Egypt, poslednú zo štyroch nástupníckych ríš Alexandra Veľkého. Egypt sa stal rímskou provinciou. Tým padol aj posledný zvyšok gréckej Alexandrovej ríše a Rím sa stal neobmedzenou celosvetovou ríšou vtedajších čias (pozri zdroj 3).

Rímska ríša (rímske cisárstvo) si udržala jednotu a svetovládu až do roka 395 po Kristovi, keď sa rozpadla na dve ríše (dve časti): na Západorímsku, ktorej ústredím bol Rím, a Východorímsku s hlavným mestom Konštantínopolom (slovenský názov Carihrad, dnešný Istanbul). Rímsky cisár Konštantín (vládol v rokoch 306-337 po Kristovi) zaviedol v ríši kresťanstvo ako štátne náboženstvo.

Vnútorná slabosť spojená s barbarskými vpádmi germánskych kmeňov prichádzajúcimi z východu spôsobila zánik Západorímskej ríše. K tomu došlo v roku 476 po Kristovi. Tento rok sa tiež tradične považuje za koniec staroveku.

Východorímska ríša, čiže Byzancia, prežila ďalších tisíc rokov – Konštantínopol padol do rúk osmanským Turkom až v roku 1 453 po Kristovi. Traduje sa, že Byzantská ríša (Byzancia) trvala v období rokov 395 až 1453 po Kristovi a sama seba považovala za neprerušeného pokračovateľa Rímskej ríše.

Všetky spomínané štyri svetové ríše sú dnes dejinami. Vnikli tak, ako bolo o nich predpovedané, prežili nádherný vzostup v lesku a sláve a zanikli. Zanikla aj Rímska ríša, ktorá bola celosvetovou ríšou v rokoch 31 pred Kristom až 395 po Kristovi. Čo však nesmieme prehliadnuť, je, že Rímska ríša (noha) existujúca zatiaľ vo svojej neviditeľnej forme podľa Danielovho videnia a výkladu zanikne v skutočnosti až nástupom nebeského kráľovstva. Kameň, ktorý videl Nabuchodonozor vo svojom sne a ktorý podľa Danielovho videnia a výkladu uderil do nôh (železo a hlina – verše Daniel 2:40-44), je večné nebeské kráľovstvo, ktoré nikdy nezanikne.

Vráťme sa ešte k Rímskej ríši predstavenej ako dolné končatiny. Vo verši 2:33 sa hovorí o dolných končatinách ako o hnátoch a nohách. Hnáty a nohy sú tu dve pomenovania dvoch odlišných častí dolných končatín. My dnes pod nohou obyčajne rozumieme celú dolnú končatinu, ale Danielovo videnie a výklad dolnú končatinu rozdeľuje na hnáty a nohy. Daniel vykladá, že zatiaľ čo hnáty sú monolitom z jedného materiálu (železa), nohy (spodné časti dolných končatín) sú zmiešané z dvoch rozličných materiálov – sú čiastočne zo železa a čiastočne z hliny (zeminy, verš 33). Podľa verša 41 to bude vnútorne rozdelené kráľovstvo, čo

sa nedá povedať o predchádzajúcich štyroch zemských ríšach, ktoré sú aj predstavené len jedným druhom materiálu. Pritom jedna časť Rímskej ríše je monolit, je iba zo železa (hnáty) – táto už existovala, a druhá časť (nohy) je zo železa a hliny (zeminy) – táto ešte len príde. V nasledujúcich troch odsekoch venujeme nohám trochu viac pozornosti.

Danielov výklad videnia o nohe a kameni má eschatologický význam (týka sa budúcich vecí v súvislosti s druhým príchodom Krista). Táto časť Rímskej ríše zo železa a hliny je čiastočne silná a čiastočná krehká (verš 41-42): „A prsty na nohách čiastočne zo železa a čiastočne z hliny znamenajú, že kráľovstvo bude z čiastky silné a z čiastky krehké“ (verš 42). Noha vo videní, druhá časť ríše (zatiaľ neviditeľná), je predstavená ako ríša, ktorá vznikne na spôsob spojenectva, t. j. cez uzavreté zmluvy (zmluvné spojenectvo). Všetky doterajšie štyri zemské ríše vznikli tak, že si podmanili okolité národy vojensky a zriadili nad nimi svoju vládu. Na spôsob spojenectva by v budúcnosti mala vzniknúť Antikristova ríša: „A uzavrie pevnú zmluvu s mnohými za jeden týždeň…“ (Daniel 9:27). Aj Antikrist povedie vojny, ale budúca celosvetová ríša pod Antikristovým vedením vznikne cez zmluvné spojenectvá. Táto ríša však bude „rozdeleným kráľovstvom“ (Daniel 2:41). Táto ríša bude sčiastky silná a sčiastky krehká (verš 42). Bude pozostávať z celkov („kráľovstiev“), ktorých spojenectvo „bude na spôsob semena človeka; ale nebudú pevne ľnúť jeden k druhému, tak, ako sa železo nespojí s hlinou“ (verš 43).

Všetko nasvedčuje tomu, že k zániku dnes ešte neviditeľnej súčasti Rímskej ríše (nohy zo železa a hliny, 2:34), a tým aj k zániku všetkých štyroch ríš súčasne (2:35) v zmysle Danielovho výkladu videnia sna, nedošlo rozdelením Rímskej ríše v roku 395 po Kristovi. Netýka sa to ani zániku západnej časti v roku 476 po Kristovi, ani zániku východnej časti v roku 1 453 po Kristovi. Dôvod je zrejmý. Podľa Daniela 2:35 zaniknú všetky štyri ríše odrazu, spoločne (vtedy bolo razom rozdrvené železo, hlina, meď, striebro i zlato – verš 35). Z histórie však vieme, že tieto štyri zemské ríše vznikali jedna po druhej, a tak postupne aj zanikali.

Ich súčasný zánik v Danielovom proroctve môžeme chápať ako zánik celosvetového poriadku (systému) vlád zemských kráľovstiev. My dnes žijeme v západnej civilizácii v štátoch, v ktorých sa vláda (moc) realizuje prostredníctvom parlamentnej demokracie, vlád a prezidentov. To ale neznamená, že tomuto svetu nevládnu (i keď skryte) vládcovia pod duchovnou nadvládou Satana. Navyše, systém vlády v západnej civilizácii sa považuje za rímsky, za dedičstvo Rímskej ríše. Podľa Danielovho videnia vzniká na zemi okamžite po zániku týchto štyroch kráľovstiev nebeské kráľovstvo: „A za dní tých kráľov ustanoví Boh nebies kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až na veky. A to kráľovstvo nebude ponechané inému ľudu. Rozbije všetky tie kráľovstvá na prach a učiní im koniec, ale ono bude stáť až na veky“ (Daniel 2:44); „a kameň, ktorý uderil obraz, stal sa veľkým vrchom a naplnil celú zem“ (verš 35), k čomu ale ešte stále nedošlo.

Môžeme teda povedať, že v Danielovom videní má predstavená Rímska ríša dva spôsoby existencie. Jeden je ako viditeľná ríša, ktorá už zanikla v roku 395 po Kristovi. Druhý je ako stále aj v prítomnosti pretrvávajúca neviditeľná ríša, ktorá sa na scéne dejín opäť ešte len objaví v budúcnosti. V nej sú (a aj budú) obsiahnuté svojím charakterom (spôsobom vládnutia) aj predchádzajúce tri celosvetové ríše.

Po nej príde čas, keď Boh ustanoví kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až naveky (2:44). Danielovi je to vo videní oznámené spôsobom, že prišiel kameň, ktorý sa odtrhol od vrchu a ktorý nebol v rukách (prišiel zhora, z nebies a nebolo to ľudské dielo), uderil obraz do nôh, ktoré boli zo železa a hliny, a rozbil ich (nohy) na prach (verš 34). Týmto kameňom boli na prach rozbité železo, meď, hlina, striebro i zlato (verš 45). To, že kameň po tom, ako uderil obraz do nôh celosvetovej zemskej ríše, všetko (železo, meď, hlinu, striebro i zlato) rozbil na prach, znamená, že Bohom budú definitívne zrušené všetky zemské kráľovstvá (celý systém zemských ríš). Žiadne zemské kráľovstvo, ktoré je pod vládou panovníka, ktorý podlieha vláde satana, viac nebude existovať. Boh ustanoví kráľovstvo, ktoré nebude nikdy skazené až na veky (verš 44). Toto kráľovstvo bude nebeské kráľovstvo a už nebude nikdy ponechané inému ľudu. Bude v ňom vládnuť len Boží ľud. Toto kráľovstvo bude na zemi, ale nebude zemské.

Všimnime si, že kameň prišiel zhora na zem. Bude to nebeské kráľovstvo, ktoré bude ustanovené na tejto starej zemi. Z Danielovho výkladu kráľovho sna v spojení s inými proroctvami môžeme rozumieť, že ide o tisícročné kráľovstvo. Božie (nebeské) kráľovstvo bude najprv na zemi v podobe tisícročného kráľovstva, ale pokračovať na večné veky bude vo svete, ktorý poznáme z Písma ako „nové nebo a nová zem“.

V starozákonných proroctvách sa toto kráľovstvo javí ako primárne zasľúbené Izraelu. Preto aj učeníci, rozumejúc tomu, že Ježiš je zasľúbený Mesiáš a syn Dávidov, ktorý sa má posadiť na Dávidov trón (Lukáš 1:32), sa pýtajú Pána Ježiša, kedy obnoví Izraelovi kráľovstvo (Skutky 1:6). Pán Ježiš im však už skôr vysvetlil, aj keď oni to pred Letnicami ešte nechápali, že kráľovstvo je určené iba spaseným Božím deťom („malému stádočku“ – Lukáš 12:32). V novozákonných písmach je Božie kráľovstvo, nebeské kráľovstvo, vždy spájané s učeníkmi, s uverivšími zo Židov i pohanov, teda s pravým Božím ľudom, ktorý neskôr po Letniciach Písmo nazýva Cirkev zo Židov i pohanov.

Podľa novozákonného zjavenia zmarí Kristus pri svojom druhom príchode sem na zem všetky existujúce kráľovstvá a vlády a nastolí svoje tisícročné kráľovstvo (Zjavenie 5:10, 20:4). Spolu s ním v tomto kráľovstve bude vládnuť aj jeho ľud (Zjavenie 1:6, 5:10, 20:4). V Danielovom videní v 2. kapitole ide práve o toto tisícročné kráľovstvo Krista na (starej) zemi a jeho pokračovanie vo večnosti v novom nebi, na novej zemi a v novom Jeruzaleme.

Z Danielovho výkladu sna sa dozvedáme, že kameň udorí do kráľovstva, ktoré bude spojenectvom – vytvorené spojením železa a hliny. Železo je jednoznačne pevný materiál, ale

hlina („blato“ na spôsob hrnčiarskej hliny) je krehkým materiálom. Bude to teda asi kráľovstvo, ktoré bude zväzkom (úniou) viacerých rozličných kráľovstiev (či štátov). Pritom toto spojenectvo bude na spôsob semena človeka, ale jeho časti nebudú pevne ľnúť jeden k druhému (verš 43). Štáty, ktoré vytvoria tento zväzok, nedokážu vytvoriť pevnú jednotu, pevné spojenectvo.

Z ďalších Danielových videní, kapitoly 7, 9 a 12 a čiastočne i 11 (11:31-45), a novozákonných zjavení (2. Tesalonickým 2:1-4, 1. Jánov 2:18 a kniha Zjavenie) usudzujeme, že to bude celosvetová Antikristova ríša. Antikrista Pán Ježiš Kristus pri svojom druhom príchode zabije dychom svojich úst a jeho pôsobenie skazí zjavením svojho príchodu (2. Tesalonickým 2:8). Z Danielových proroctiev siedmej, deviatej a jedenástej kapitoly vyplýva, že Antikristova ríša bude zväzok, združenie či únia viacerých kráľovstiev a kráľov (alebo kráľovstiev a štátov v ponímaní dnešných dní). Bude to Antikrist, kto uzavrie pevnú zmluvu s mnohými za jeden týždeň (Daniel 9:27) – bude to však krehké spojenectvo (11:43-44). Bude mu daná moc na krátku dobu. Bude pôsobiť a vládnuť v rámci sedemdesiateho Danielovho týždeň-roka a potom bude odstránený on i jeho ríša. Prorocká predpoveď (Nabuchodonozorov sen a Danielovo videnie) o svetových ríšach a ukončení ich vlády sa opakuje, rozvíja a upresňuje v nasledujúcom Danielovom videní o štyroch zvieratách v kapitole 7.

B) Danielovo videnie zo siedmej kapitoly

V prvom roku Balsazára, babylonského kráľa, videl Daniel sen a videnia svojej hlavy na svojej posteli. Vtedy napísal sen a povedal z neho hlavné veci (Daniel 7:1)

a) Danielovo videnie o štyroch ríšach[1c)],

V prvom roku kraľovania Balsazára, babylonského kráľa (čo bolo asi v roku 550 pred Kristom), mal Daniel videnie vo sne a v siedmej kapitole sú z neho zapísané hlavné veci (Daniel 7:1). Toto videnie sa podobne ako to prvé týka svetových ríš. Vystupujú v ňom štyri veľké zvieratá (7:2-3), ktoré predstavujú štyri kráľovstvá či ríše a ich kráľov (7:17).

V oboch Danielových videniach (2:19 a 7:1) sú menované tie isté štyri svetové ríše predstavené z dvoch rozličných uhlov pohľadu. V druhej kapitole sú ríše predstavené v ich vonkajšom vzhľade, v ich pozemskej nádhere. V siedmej kapitole sa cez obraz štyroch zvierat ukazuje ich skutočná tvár, skutočná vnútorná podstata a charakter týchto navonok nádherných a mocných impérií.

Danielovo videnie z tejto kapitoly je náročné na pochopenie a výklad. Ríše, udalosti a osobnosti v ňom sú oznamované obrazne (metaforicky) cez zvieratá a ich krídla, hlavy, zuby, nohy a rohy. Uchopiť videnie a jeho význam je však veľmi dôležité pre porozumenie charakteru prichádzajúcej zemskej celosvetovej ríše, druhého príchodu Krista, vychvátenia Cirkvi a ich relatívneho datovania. Predovšetkým chceme porozumieť, koho a čo predstavuje štvrté hrozné a strašné zviera s desiatimi rohmi, veľmi odlišné od predchádzajúcich troch. Toto je predmetom úvah a výkladu v ďalšom texte.

b) Videnie štyroch zvierat a jeho výklad

Kráľovstvá reprezentované zvieratami a králi týchto kráľovstiev povstanú zo zeme, „z Veľkého mora“, čiže z národov (7:2-3, 7:17). Zvieratá z mora vystupovali postupne, jedno po druhom. Ide o tie isté štyri svetové ríše predstavené v Danielovom videní v druhej kapitole, ktoré vznikali a na celosvetovú scénu prichádzali jedna po druhej. Sme si v tomto istí, lebo dejiny ľudstva doteraz poznajú len tieto štyri svetom vládnuce zemské ríše.

Medzi videniami z 2. a 7. kapitoly je však istý rozdiel. Rozdiel je v tom, že štvrté zviera, ako ukážeme ďalej v texte, nereprezentuje štvrtú celosvetovú ríšu, Rímsku ríšu, ako celú dolnú končatinu (ako vo videní v druhej kapitole), ale ako ríšu reprezentovanú už len nohami (spodnou časťou dolných končatín – 10 prstov, tu 10 rohov). Zemská Rímska ríša (hnáty) už zanikla. Jej neviditeľná časť (nohy) sa na scéne dejín ešte len objaví v budúcnosti – príde čas, keď sa stane viditeľnou.

Prvé zviera, lev, predstavuje Babylonskú ríšu. Tomuto zvieraťu bolo dané srdce človeka. Druhé zviera, medveď, reprezentuje Perzskú (Médsko-Perzskú) ríšu. Tretie zviera, leopard, reprezentuje Grécku (Macedónsko-Grécku) ríšu. Štvrté zviera poukazuje na Rímsku ríšu, ale nebude to, „znovuzrodená“ či znovu nastolená Rímska ríša v jej klasickom pôvodnom historickom zemskom charaktere, podstate a účele, vládnuca vtedajšiemu svetu v rokoch 31 pred Kristom až 395 po Kristovi. Bude to ríša, akej tu ešte nebolo. Bude to ríša, ako píšeme vyššie, ktorá už existuje, ale ešte nie je zviditeľnená. Bude to ríša, ktorá sa postaví priamo proti Bohu a jeho kráľovstvu. Je aj predstavená zvieraťom, ktoré je už na pohľad iné od predchádzajúcich troch. Je hrozné a veľmi silné. Toto zviera nie je pomenované menom zvieraťa, ktoré by bolo známe z prírody. Toto kráľovstvo (ríša) sa zrejme ani nedá pripodobniť k žiadnemu v prírode existujúcemu zvieraťu.

Hoci sú prvé tri zvieratá pomenované menom zvierat známych z prírody, vo videní sú predstavené ako nejaké obludy či ohavy – v prírode sa v skutočnosti také zvieratá nevyskytujú:

Prvé zviera, lev, malo krídla orla (verš 4).

Druhé zviera bolo podobné medveďovi a bolo mu povedané: Nažer sa mäsa! (verš 5)

Tretie zviera bolo čo do podoby ako leopard, malo štyri vtáčie krídla na svojom chrbte a štyri hlavy (verš 6).

Štvrté zviera: Bolo to zviera strašné, hrozné a veľmi silné. Malo veľké železné zuby. Žralo a krúšilo (lámalo) a ostatok šliapalo svojimi nohami. Malo desať rohov (verš 7). Z verša 19 sa ešte dozvedáme, že pazúry malo z medi. Zviera predstavuje kráľovstvo (ríšu) a jeho rohy kráľov. Jedno kráľovstvo a desať kráľov, teda nejaký druh únie. Desať rohov (kráľov) zodpovedá desiatim prstom na nohách z videnia postavy v druhej kapitole.

Daniel pozoroval rohy štvrtého zvieraťa, a hľa: „Iný roh malý vystúpil medzi tými desiatimi, a tri z prvých rohov boli vyvrátené pred ním od koreňa. Na tom malom rohu boli oči ako oči človeka a ústa, ktoré vraveli veľké veci“ (verš 8). Malý roh štvrtého zvieraťa hovoril veľké reči. Boli to reči, rúhania proti Bohu (verše 8, 11, 20 a 25).

Daniel dostal výklad videnia

Danielov duch sa zhrozil a videnia ho predesili. Pretože nerozumel tomuto všetkému, požiadal jedného z tých vo videní, ktorí tam stáli, o jeho výklad (verše 15-16). Dostalo sa mu vysvetlenia, že: „Tie veľké zvieratá, ktoré sú štyri, sú štyria králi, ktorí povstanú zo zeme. Ale kráľovstvo dostanú svätí Najvyšších, a držať budú kráľovstvo až na veky a až na veky vekov“ (verše 17-18). Aj toto videnie je o štyroch zemských kráľovstvách, o štyroch zemských celosvetových ríšach.

Danielovi to však nepostačovalo. Chcel vedieť ešte viac o tom, čo videl. To, čo videl a na čo sa pýtal, je uvedené vo veršoch 19-22:

19) Vtedy som chcel vedieť istotu o tom štvrtom zvierati, ktoré bolo rozdielne od nich od všetkých, strašné náramne, ktoré malo zuby zo železa a pazúry z medi, ktoré žralo a krúšilo a ostatok šliapalo svojimi nohami,

20) ako aj o desiatich rohoch, ktoré boli na jeho hlave, a o tom inom, ktorý bol vystúpil, a padli pred ním tri, o tom rohu, ktorý to mal oči a ústa, ktoré vraveli veľké veci, a bol na pohľad väčší ako jeho druhovia.

21) A hľadiac videl som, že ten roh viedol vojnu so svätými a premáhal ich,

22) až prišiel Starodávny dňov, a daný bol súd svätým Najvyšších, a prišiel čas, a kráľovstvo prevzali svätí.

Podrobnejší výklad videnia

Danielovi bolo opäť a podrobnejšie vysvetlené to, čo ho zaujímalo:

23) Takto povedal: Štvrtým zvieraťom bude štvrté kráľovstvo na zemi, ktoré bude rozdielne od všetkých kráľovstiev a požerie celú zem a pomláti ju a rozdrví ju.

24) A desať rohov znamená, že z toho kráľovstva povstane desať kráľov, a po nich povstane iný, ktorý bude rozdielny od predošlých a poníži troch kráľov.

25) Bude vravieť slová proti Najvyššiemu a unaví svätých Najvyšších a bude pomýšľať na to, že premení časy a zákon. A budú vydaní do jeho ruky až do času a čias a do polovice času.

26) Ale potom zasadne súd, a odnímu jeho panstvo, aby ho vyplienili a zahubili až do konca.

27) A kráľovstvo, panstvo a veličenstvo kráľovstiev pod všetkými nebesami bude dané ľudu svätých Najvyšších; jeho kráľovstvo je večným kráľovstvom, a všetky panstvá budú jemu slúžiť a poslúchať ho.

c) Pôsobenie a aktivity malého rohu

Satan je už odsúdený, všetka moc na nebi a zemi je daná Synovi človeka Ježišovi Kristovi, ale právoplatnosť tohto rozhodnutia je ešte odložená. Kráľovstvá sveta Satan zatiaľ ešte nedal Antikristovi a ani Pán Ježiš ešte neprevzal vládu nad nimi. Toto je realita našej prítomnej doby.

Satan v dobe, ktorú ešte má k dispozícii, dá vládu a moc nad kráľovstvami sveta Antikristovi, malému rohu z veršov Daniel 7:8 a 20. Antikrist sa postaví proti Bohu. Bude sa mu rúhať a prenasledovať svätých Božích. Do vzbury zvedie mnohých, ale nie všetkých, lebo nebudú rozumieť niktorí bezbožní, ale rozumní budú rozumieť (Daniel 12:10, pozri aj 2. Tesalonickým 2:9-12). Bude to proti Bohu najväčšia vzbura ľudstva všetkých čias. Aj svätí Boží (spasené Božie deti) budú vydaní do jeho ruky (Daniel 7:24). Tieto Antikristove aktivity budú trvať tri a pol roka („až do času a čias a do polovice času“ – verš 24, pričom „čas“ reprezentuje rok, „časy“ dva roky a „pol času“ pol roka). K tejto dobe a k týmto udalostiam ešte nedošlo. Antikristova doba a jeho celosvetová vláda je ešte len pred nami.

Daniel mal videnie o budúcej celosvetovej ríši, vstupe Antikrista do dejín ľudstva, jeho pôsobení a zániku. Jeho videnie je prvé svedectvo o tejto dobe a je stredobodom Danielovho videnia opísaného v tejto siedmej kapitole.

d) Videnie trónov a súdu

Daniel v tomto videní okrem štyroch zvierat videl viac. Videl postavenie trónov a zasadanie

súdu. Tróny boli postavené zrejme pre súdny tribunál – čiže ide o etablovanie, ustanovenie súdneho tribunálu. Ďalej videl Starodávneho dní; súd, ktorý zasadol; knihy, ktoré sa boli otvorili (verše 9 a 10):

9) Hľadel som, až boli postavené tróny, a posadil sa Starodávny dňov; jeho rúcho bolo biele ako sneh, a vlasy jeho hlavy ako čistá vlna; jeho trón plamene ohňa; jeho kolá horiaci oheň.

10) Ohnivá rieka tiekla a vychádzala spred neho; tisíc tisícov mu slúžilo, a desaťkrát tisíc desaťtisícov stálo pred ním; zasadol súd, a boli otvorené knihy.

Trónov bolo viac a predsedajúcim tribunálu bol zrejme Starodávny dňov, teda Hospodin. Tento súd je vyložený vo veršoch 22 a 26: „… a daný bol súd svätým Najvyšších“ (verš 22). Spolu s Hospodinom budú súčasťou tohto súdneho tribunálu všetci svätí. To vysvetľuje, prečo tróny sú v množnom čísle. Týmto súdom je ukončená vláda Antikrista a jeho ríša (verš 26). Týmto súdom je vláda daná svätým a začína sa tisícročné kráľovstvo (verš 22). Toto korešponduje so skutočnosťami a udalosťami opísanými v Zjavení 20:1-4. Svätí, ktorí zasadnú na tróny, sú tí z prvého vzkriesenia (Zjavenie 20:5-6).

Súd (zasadnutie súdneho tribunálu) vo veršoch Daniel 7:10 a 22 je ten istý súd (súdny tribunál). Na tomto súde bude odňaté panstvo Antikristovi, Antikrist zahubený a bude ukončená jeho ríša: „Ale potom zasadne súd, a odnímu jeho panstvo, aby ho vyplienili a zahubili až do konca“ (Daniel 7:26). Na tomto súde bude kráľovstvo dané svätým Božím, čiže spaseným Božím deťom (Daniel 7:22a Zjavenie 20:4). To znamená, že tam bude inaugurovaná vláda Krista a

jeho svätých v tisícročnom kráľovstve. Svätí už budú po svadbe Baránkovej a budú v premenených oslávených telách (Zjavenie 19. kapitola). Súd v Danielovi 7:22 a 26 a v Zjavení 20:4 ukončuje vládu Antikrista a jeho ríšu a nastoľuje vládu Krista a jeho svätých na zemi.

Súd vo veršoch Daniel 7:10, 22 a 26 je súdom nad malým rohom (Antikristom). Oznam o ňom sa opakuje, pretože Danielovi bolo jeho videnie vyložené na dvakrát. Súd je oznámený vo verši 10 a vyložený vo veršoch 22 a 26. Verdikty, súdne rozhodnutia, tohto súdu sú:

1) odníme sa panstvo malému rohu (verš 26);

2) panstvo sa odovzdá niekomu podobnému Synovi človeka (verše 13-14);

3) kráľovstvo pod všetkými nebesami bude odovzdané ľudu svätých Najvyšších (verše 22 a 27).

ad 1) V dobe celosvetovej budúcej ríše (štvrté zviera) pod vedením Antikrista (malý roh) dôjde k najväčšej vzbure ľudstva proti Bohu na zemi. Antikrist sa bude vydávať za Boha a bude chcieť, aby ho uctievali ako Boha (2. Tesalonickým 2:3-4 – tu je malý roh pomenovaný ako človek hriechu, syn zatratenia). Antikrist strhne do vzbury veľkú časť ľudstva. Bude vládnuť počas celého posledného Danielovho týždeň-roka, čiže sedem rokov (Daniel 9:26-27). Avšak tie najzjavnejšie a najpodstatnejšie veci, ktoré opisuje Daniel vo svojich proroctvách a tiež Zjavenie Jána, sa udejú až v druhej polovici tohto týždeň-roka, čiže počas tri a pol roka. V tejto druhej

polovici svojej vlády sa Antikrist bude rúhať Bohu, bude chcieť zmeniť Boží poriadok. Bude kruto prenasledovať Boží ľud: „A bude vravieť slová proti Najvyššiemu a unaví svätých Najvyšších a bude pomýšľať na to, že premení časy a zákon. A budú vydaní do jeho ruky až do času a čias a do polovice času“ (verš 25).

Po tri a polročnej dobe prenasledovania svätých Božích bude koniec Antikristovej vlády a jeho ríše. Antikrist a jeho falošný prorok budú živí uvrhnutí do ohnivého jazera (Zjavenie 19:20). Tieto verdikty súdu nad malým rohom a jeho ríšou a ich realizácia (výkon trestu) sú uvedené vo veršoch 11 a 26 a znejú: „Vtedy som pozrel a hľadel som pre hlas veľkej reči, ktorú hovoril roh, a hľadel som, až bolo zviera zabité a jeho telo zahubené a dané, aby ho spálil oheň (verš 11); Ale potom zasadne súd, a odnímu jeho panstvo, aby ho vyplienili a zahubili až do konca (verš 26).“ Súd nad Antikristom a jeho ríšou sa uskutoční až po viditeľnom Antikristovom vstupe a pôsobení na scéne svetových dejín. Zánik Antikrista a jeho ríše sa zrealizuje až po súdnom rozhodnutí a pri druhom príchode Pána. Tieto skutočnosti sú dôležité pre pochopenie a datovanie vychvátenia Cirkvi a druhého príchodu Pána.

ad 2) Videnie z veršov Daniel 7:13 a 14

„13) Videl som v nočných videniach a hľa, s nebeskými oblakmi prichádzal ktosi na pohľad ako Syn človeka a prišiel až ku Starodávnemu dňov, a dali mu priblížiť sa pred neho. 14) A bolo jemu dané panstvo i sláva i kráľovstvo, a slúžili mu všetky národy a ľudia a jazyky; jeho panstvo je večným panstvom, ktoré nepominie, a jeho kráľovstvo je také, ktoré nebude zničené.“

Panstvo, to znamená kraľovanie v tisícročnom kráľovstve na zemi, bude dané Ježišovi Kristovi (Daniel 7:13 a 14), kde spolu s ním budú vládnuť všetci svätí (Daniel 7:22 a 27, pozri ad 3)).

ad 3) Antikrist bude počas svojej vlády viesť vojnu s Božími svätými (verš 21). Túto jeho aktivitu v Bohom určenom čase ukončí sám Boh (Starodávny dňov, verš 22). „21) A hľadiac videl som, že ten roh viedol vojnu so svätými a premáhal ich, až prišiel Starodávny dňov, 22) a daný bol súd svätým Najvyšších, a prišiel čas, a kráľovstvo prevzali svätí.“ Výraz vo verši 22 znamená, že vládu dostali ľudia patriaci Bohu tak, ako je to upresnené v prvej časti verša 27.

Nad Antikristom, ako píšeme vyššie, prebehne súd a súdne mu bude odňaté panstvo nad svetom (verš 26). Na tomto súde súdnym rozhodnutím kráľovstvo, panstvo a veličenstvo kráľovstiev pod všetkými nebesami bude dané ľudu svätých Najvyšších – to je prvá časť verš 27. Druhá časť tohto verša uvádza: jeho kráľovstvo je večným kráľovstvom, a všetky panstvá budú jemu slúžiť a poslúchať ho. Táto časť verša je v jednotnom čísle a prepája nás s veršom Daniel 7:14, podľa ktorého panstvo i kráľovstvo bolo dané Synovi človeka, Ježišovi Kristovi.

Zhrnutie tohto oddielu

To, čo je potrebné si všimnúť a podržať z hľadiska prichádzajúcej celosvetovej ríše, druhého príchodu Pána a vychvátenia Cirkvi, je nasledovné:

Na konci časov vznikne celosvetová ríša, ktorá bude odlišná od predchádzajúcich celosvetových ríš. V Danielovom proroctve, v Danielovom videní vzťahujúcom sa na Nabuchodonozorov sen, je predstavená nohami postavy obrazu (Daniel 2:33-35) a štvrtým zvieraťom v Danielovom videní v siedmej kapitole (verše 7:19-21, 23-24). Bude to ríša, ktorá bude v sebe obsahovať spôsoby a vlastnosti všetkých štyroch predchádzajúcich celosvetových zemských ríš. Bude pôsobiť strachom, veľkou mocou, bude mať pazúry z medi a zuby zo železa. Usudzujeme, že to bude celosvetová Antikristova ríša. Antikrist je tu predstavený ako malý roh, ktorý má oči a ústa a bude hovoriť veľké veci.

Antikrist bude mať nadprirodzenú moc. Moc, vládu a kráľovstvá sveta mu dá Satan, ktorému v súčasnosti patria všetky kráľovstvá sveta (2. Tesalonickým 2:9; Zjavenie 13:2 a 4 – tu Satan je pomenovaný ako drak a Antikrist ako šelma). Bude to krutá ríša a krutý vládca, ktorý ovládne celú zem (Daniel 7:23). Postaví sa proti Bohu, bude sa mu rúhať a bude chcieť zaviesť svoje zákony, resp. náboženstvo (bude pomýšľať na to, že premení časy a zákon, verše 8, 21, 25). Bude prenasledovať všetkých svätých Božích. Svätí Boží mu budú vydaní do ruky na dobu tri a pol roka (verše 21 a 25).

Príde čas, keď zasadne súd (verše 9 a 26) a malému rohu (Antikristovi) bude odňaté panstvo (verš 26) a on sám a jeho ríša budú úplne zahubení (verš 26). Súdnym rozhodnutím bude: „A kráľovstvo, panstvo a veličenstvo kráľovstiev pod všetkými nebesami bude dané ľudu svätých Najvyšších“ (verš 27). Ešte pred týmto Daniel videl, ako s nebeskými oblakmi prichádzal ktosi na pohľad ako Syn človeka a prišiel až ku Starodávnemu dňov (verš 13) a bolo jemu dané panstvo i sláva i kráľovstvo… jeho panstvo je večným panstvom, ktoré nepominie, a jeho kráľovstvo je také, ktoré nebude zničené (verš 14). O Antikristovi a jeho ríši ešte píšeme v nasledujúcej kapitole a v článku Post Scriptum na strane 65 tohto čísla.

Odovzdanie panstva i slávy i kráľovstva podobnému Synovi človeka (verš 13-14) a odovzdanie kráľovstiev pod všetkými nebesami ľudu svätých Najvyšších (verš 27) sa udejú súdnym rozhodnutím! Toto v Danielovom proroctve nesmieme prehliadnuť, lebo to je pre porozumenie budúcich udalostí kľúčové! Sú to verše 9, 10, 11, 13, 14, 22, 26 a 27, ktoré predznamenávajú datovanie druhého príchodu Krista a vychvátenie Cirkvi.

Teda odňatie panstva malému rohu (Antikristovi) a odovzdanie kráľovstva svätým Najvyšších sa udeje súdnym rozhodnutím. Nedôjde k nim samovoľne a hocikedy, ale súdnym rozhodnutím na zasadnutí súdu opísanom v Danielovi 7. kapitole a v Zjavení 20:4. Verše 19-27 sú zhrňujúci opis Danielovho videnia o pôsobení a vláde Antikrista.

Kniha Zjavenie Jána o šelme vystupujúcej z mora

Čo hovorí novozákonné zjavenie o udalostiach predpovedaných v knihe Daniel v jej druhej a siedmej kapitole? Aj tieto udalosti nás zaujímajú z dôvodu, že poukazujú na prichádzajúcu (budúcu) celosvetovú ríšu, druhý príchod Pána Ježiša Krista a vychvátenie Cirkvi. Udalosti z videní Daniela sú doplnené a upresnené v Zjavení Jána – tieto udalosti sú spárované (navzájom korešpondujú). Starozákonné proroctvo je konkretizované novozákonným zjavením.

Ján žil v dobe, keď Babylonská, Perzská a Grécka ríša už boli historickou minulosťou. Žil v dobe, keď celosvetovú vládu mala v rukách Rímska ríša, ktorá sa tešila plnému rozkvetu. Preto v knihe Zjavenie sa už nič neuvádza o predchádzajúcich celosvetových zemských ríšach. Tu sa opisuje len ríša, ktorá je v siedmej kapitole knihy Daniel opísaná ako štvrté hrozné a mocné zviera a v druhej kapitole ako nohy (spodná časť dolných končatín). Teda ríša, ktorá je ešte len pred nami.

Pán Ježiš Kristus dostal od Boha zjavenie, aby ukázal svojim sluhom, čo sa musí udiať naskore (Zjavenie 1:1-2). On pošlúc ho po svojom anjelovi v znameniach, ukázal ho svojmu sluhovi apoštolovi Jánovi. Ján bol do tohto zjavenia takpovediac vtiahnutý (verš 2) a v listoch ho rozposlal po zboroch v Malej Ázii. V ďalšom texte prejdeme pasáže, ktoré priamo alebo nepriamo hovoria o prichádzajúcej celosvetovej ríši v Danielovom videní predstavenej ako štvrté veľké a strašné zviera vystupujúce z mora národov.

Zjavenie 13. kapitola

Apoštolovi Jánovi podobne ako prorokovi Danielovi sa dostalo videnie o prichádzajúcej celosvetovej ríši. V trinástej kapitole knihy Zjavenie je táto ríša predstavená ako šelma vystupujúca z mora. Morom sa aj tu rozumie more národov, teda videnie je o zemskej ríši a o ľudskej bytosti, ktorá bude stáť na jej čele. Šelma, ktorú videl Ján, je takmer identická s videním, ktoré uvádza Daniel vo svojej siedmej kapitole. Ján píše: „A videl som vystupovať z mora šelmu, ktorá mala sedem hláv a desať rohov a na svojich rohoch mala desať diadémov a na svojich hlavách mená rúhania“ (Zjavenie 13:1).

Z Jánovho opisu šelmy je už očividné, že ide o ríšu, ktorá je akousi „zlúčeninou“, úniou všetkých doterajších už zaniknutých zemských ríš (Daniel 2: 38-43, 7:3-7). Má desať rohov a na nich rúhania (Rímska ríša, štvrté zviera z Daniela 7. kapitoly). Je podobná leopardovi (Grécka ríša, tretie zviera). Má nohy medveďa (Perzská ríša, druhé zviera). Ústa leva (Babylonská ríša, prvé zviera). To je v zhode s Danielovým videním z 2. a zo 7. kapitoly.

Okrem toho Ján videl, že šelma má sedem hláv, a to by tiež mohlo predstavovať predchádzajúce celosvetové ríše, a to takto: Babylonská ríša – 1 hlava; Perzská ríša – 1 hlava; Grécka ríša – 4 hlavy (štyri diodochie);[B)] Rímska ríša – 1 hlava. To je spolu sedem hláv.

Opis tejto šelmy (1:1) je preto opisom Antikrista a jeho celosvetovej, poslednej zemskej ríše. Šelma bola obdarená nadprirodzenou mocou a celosvetovou vládou. Nadprirodzenú vládu a moc jej dá Satan (drak): „A klaňali sa drakovi, ktorý dal šelme takú moc, a klaňali sa i šelme a hovorili: Kto je podobný šelme, a kto môže bojovať s ňou?!“ (verš 4) Celá zem sa bude klaňať šelme a drakovi – okrem tých, ktorí sú zapísaní v knihe života Baránka (verše 8-9).

„A boli jej dané ústa, ktoré hovorili veľké veci a rúhania, a bola jej daná moc, aby trvala štyridsaťdva mesiacov“ (verš 5). Rúhala sa Bohu a všetkým, ktorí bývajú na nebi (verš 6). Moc a vláda nad celým svetom bude daná šelme (Antikristovi) a šelma bude nad svetom vládnuť sedem rokov a z toho sa bude rúhať Bohu a prenasledovať Boží ľud štyridsaťdva mesiacov, čo je tri a pol roka, čiže čas, dva časy a pol času (ako v Daniel 7:25). Mnohí budú trýznení a zabíjaní.

Ján videl ešte jednu šelmu, ktorá vystupovala zo zeme, ktorá mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak (Zjavenie 13:11). Táto druhá šelma robí veľké divy pred prvou šelmou. Je to falošný Antikristov prorok, ktorý dá spraviť obraz prvej šelme. Obraz prehovorí a falošný prorok bude nútiť obyvateľov zeme, aby sa klaňali obrazu prvej šelmy. Spôsobí, aby všetci, ktorí sa neklaňajú šelme, boli pobití a všetkým bolo dané ryté znamenie prvej šelmy na čelo alebo pravú ruku (13:11-18).

V tejto kapitole je spomenutý drak (13:4). Je to obraz a pomenovanie Satana (Zjavenie 12:9).

Cirkev pred vychvátením

V posledných časoch na konci vekov bude eskalovať (vystupňuje sa) vláda Satana nad týmto svetom v podobe celosvetovej ríše Antikrista. V tom čase dôjde k ukrutnému prenasledovaniu svätých Božích, Božieho ľudu, všetkých uverivších zo Židov i pohanov, ktorí budú v tom čase žiť. Všetci, ktorí na svoju ruku alebo čelo neprijmú znamenie Antikrista alebo sa nebudú klaňať jeho obrazu, budú zabití (Zjavenie 13:15, 20:4).

Prenasledovanie bude také kruté, že keby ho Boh zvrchovane neskrátil, ani svätí (vyvolení podľa vyvolenia milosti) by neobstáli. Avšak pre vyvolených bude táto doba súženia skrátená (Matúš 24:22; Marek 13:20). Svätí ponechaní živí v tomto čase budú vychvátení. Pred vychvátením však prejdú týmto prenasledovaním, ktoré im bude skúškou viery. Skôr ako dôjde k vychváteniu za druhého príchodu Pána Ježiša Krista, musí najprv prísť odpadnutie a byť zjavený Antikrist a jeho vláda (2. Tesalonickým 2:3-4).

V súčasnosti je rozšírené presvedčenie, že Cirkev súžením neprejde, že bude vychvátená pred súžením. Ak by to tak naozaj malo byť, potom by výpoveď Písma, priama reč Pána Ježiša Krista, že kvôli vyvoleným (svätým Božím, spaseným Božím deťom patriacim do Cirkvi) bude čas súženia skrátený, nedávala žiaden zmysel. Aký zmysel by malo skracovať súženie kvôli

svätým, ak svätí budú vychvátení ešte pred súžením?

To, že deti Božie prechádzajú vo svojom živote utrpením či súžením, je prirodzené. Môže to mať rôzne príčiny. Buď ide o prenasledovanie kvôli svedectvu Ježiša Krista, alebo ide o nenávisť sveta, pretože už nie sme zo sveta. Alebo ide o skúšku viery, čiže o utrpenie spravodlivého, alebo dokonca môže ísť o časné Božie tresty (palica Božia na Božie deti), ak potrebujeme výchovno-nápravné káznenie pre prítomný hriech či neposlušnosť.

Špecifickým je súženie v zmysle utrpenia spravodlivého. Najmarkantnejším príkladom takéhoto súženia je Jób. O súžení spravodlivého píše veľa a podrobne aj apoštol Peter vo svojich listoch. Súženie spravodlivého slúži na prečistenie a upevnenie viery. Výdrž a vytrvalosť, vytrvanie až do konca je na našej strane motivované konečným východiskom (novým osláveným nebeským telom) a odmenou: „Lebo terajšie kratučké ľahké nášho súženia nám pôsobí prenesmierne veľkú večnú tiaž slávy, keď nehľadíme na veci, ktoré sa vidia, ale na veci, ktoré sa nevidia. Lebo veci, ktoré sa vidia, sú dočasné; ale tie, ktoré sa nevidia, sú večné“ (2. Korintským 4:17-18).

Ak sme Kristovi, sme spoludedičmi Krista. Ak on trpel, bola by to nejaká divná vec, že by sme aj my mali prejsť utrpením či súžením? „A ak deťmi, teda aj dedičmi, dedičmi Božími a spoludedičmi Kristovými; akže spolu trpíme, aby sme aj spolu boli oslávení. Lebo tak súdim, že utrpenia terajšieho času nie sú hodny, aby boli prirovnané k budúcej sláve, ktorá má byť zjavená na nás“ (Rímskym 8:17-18).

Súženie, ktoré bude na zemi počas vlády Antikrista, však bude také kruté, akého doteraz nikdy nebolo a ani už viac nebude: „Lebo vtedy bude veľké súženie, akého nebolo od počiatku sveta až doteraz, ani už nikdy viac nebude“ (Matúš 24:21, rovnako aj Marek 13:19, pozri aj Daniel 12:1).

Toto súženie je v Danielových proroctvách opísané spôsobom, že: Antikrist viedol vojnu so svätými a premáhal ich (Daniel 7:21); Antikrist unaví svätých (Daniel 7:25), svätí budú vydaní do ruky Antikrista (Daniel 7:25); zahubí ľud svätých (Daniel 8:24), bude rozmetávať silu svätého ľudu (Daniel 12:7). Výraz „zahubí ľud svätých“ odkazuje na fyzickú likvidáciu (zabitie) tých, ktorí sa odmietnu klaňať obrazu Antikrista.

Celé toto súženie je sumárne opísané takto: „Mnohí budú čistení a bielení a skúšaní ako v ohni“ (Daniel 12:10). Tým je zreteľne vyjadrené, že charakter tohto súženia je utrpenie spravodlivého, „aby dokázanie sa vašej viery, o mnoho cennejšie nad zlato, ktoré hynie, ale sa ohňom skúša, bolo vám nájdené na chválu, na česť a na slávu pri zjavení Ježiša Krista“ (1. Petrov 1:7).

Zavŕšenie spasenia a život v Božom kráľovstve

Pán Ježiš Kristus na kríži porazil smrť a porazil aj Satana s jeho mocou a vládou nad svetom. Ak sme živou a trvácnou vierou uverili evanjeliu ukrižovaného a vzkrieseného Krista, tak už teraz sme Božie deti a patríme do Božieho kráľovstva. Božie kráľovstvo však ešte neprišlo v

moci a v sláve. Pán Ježiš Kristus je v súčasnosti Kráľom a Pánom svojej Cirkvi. My patriaci Pánovi tu na zemi žijeme uprostred Satanovho kráľovstva, takpovediac na ambasáde Božieho kráľovstva.

Aj keď sme už s Kristom vstali z mŕtvych, ešte stále žijeme v smrteľných nevykúpených telách a očakávame vzkriesenie do osláveného nebeského tela. Skôr ako k tomu dôjde, buď ešte budeme musieť prejsť údolím smrti (zomrieť v časoch mieru a relatívneho pokoja alebo zomrieť či byť zabití v súžení), alebo budeme za živa vychvátení k Pánovi a premenení do nového osláveného nebeského tela.

Za tým nás čaká už len súdna stolica Kristova, večera svadby Baránkovej, vládnutie s Kristom na zemi v tisícročnom kráľovstve a za tým večný život na novej zemi a v novom nebi, v nebeskom Jeruzaleme.

Zdroj

1) Izrael v dejinách spásy – 8. časť, Solas číslo 63, leto 2024, str. 18-40

a) Danielove proroctvá, str. 35

b) Videnie o štyroch svetových ríšach, str. 36

c) Videnie o štyroch zvieratách, str. 37

2) V zajatí Daniel dostal meno Baltazár [babylonské meno, ktorého význam je: „(boh) Baal ochraňuj kráľa“].

3) Izrael v dejinách spásy – 9. časť, Solas číslo 64, jeseň 2024, oddiel Nástup Rímskej ríše, str. 29

Poznámky

A) Antikrist, v gréčtine Anti-Christos. „Anti“ znamená „namiesto“ alebo „proti“. „Christos“ je grécke slovo pre „pomazaný“. Aj hebrejské slovo „mesiáš“ znamená „pomazaný“.

B) Grécka celosvetová vláda Alexandra Veľkého sa datuje do rokov 330 – 323 pred Kristom. Počiatok Alexandrových výbojov proti vtedy celosvetovo vládnucej Perzskej ríši sa datuje do roku 334 pred Kristom, ale za počiatok celosvetovej vlády Grécka sa považuje až rok 330 pred Kristom, keď bola dobytá a ovládnutá celá Perzská ríša. V januári 330 padlo hlavné mesto Perzskej ríše Persepolis. Dareios, kráľ Perzie, utiekol, ale v júli toho roka bol svojím príbuzným zabitý. Smrť kráľa Dareia sa považuje za koniec Perzskej ríše a počiatok Gréckej ríše Alexandra Veľkého.

Alexander Veľký zomrel v roku 323 a jeho ríša, Grécka ríša, sa rozpadla na štyri diodochie, štyri následnícke ríše, ale v podstate to bola stále nadvláda Grécka nad svetom. Až potom, keď v roku 31 pred Kristom zanikla posledná diodochia (grécky Ptolemaiovský Egypt), zanikla tým aj celosvetová vláda Grécka a začala celosvetová vláda Rímskej ríše.